

A Memory book dedicated for a community annihilated in the Holocaust

Published by the Association of Olkusz Survivors in Israel

Editor: Zvi Yashiv

Tel Aviv, 1972

Preface

Somewhat late, but due to circumstances we could not control, we are now submitting the survivors of Olkusz and its vicinity, and to all who may be interested, this Memory Book to the town where we grew, educated, and spent our life, the town that was destroyed during the early 1940s.

In publishing this book we are fulfilling a holy duty to the residents of Olkusz. Those who have been in this country (- Israel) for some time, those who arrived before the holocaust in the Aliyot (- immigration waves) of the Halutzim (- pioneers), those few who survived the holocaust by way of miracle and chance, and are now with us, and especially, those martyrs that were murdered in Olkusz itself, in the camps, in the marches and transits, and in the war against the Nazi butcher. We know that the community of Olkusz survivors anxiously awaited the publication of this book, and that day, finally, has arrived.

We have collected all the documentary material we could find. Some of us wrote everything that is gone now that they could remember of Olkusz and its splendor – when it was vibrant with Jewish life. We also collected all that was written about Olkusz during the Holocaust, when it was in a desperate struggle for life, for keeping Jewish dignity while the Nazis were attempting to kill, destroy, ravage, humiliate, and degrade. This struggle is expressed in the memoirs of the participant in this book, which if not gifted with the skill of gracefully putting their experience into paper, still give a picture of the horrors of those days.

In this book we bring memories from the days before the holocaust, that bring back from the abyss of oblivion the nature of Jewish life of the days filled with aspirations for independence, renewal, and salvation. Those days should be remembered for eternity.

The gratitude of the commission to all those participating.

We hope that Olkusz survivors, their family members, and all others will find in this book a true reflection of the life of the town we will remember for as long as we live on this earth, if not consolation.

All we did was to shine a light onto the various aspects of the story of Olkusz strive. If we misrepresented any fact, surely we will be forgiven.

The Association of Olkusz Survivors in Israel

The Commission

Eliezer Goldberg, Chairman

Mordechai Sh'chory, Secretary

Yehuda Drori, Treasurer

Zalman Rosenfel

Pinchas Gleitman

Shimon Friedman

Yehuda Ya'akovovitch

David Weitzman

Mrs. R. Drory

Menachem Rosenbaum

Great thanks for Elyse Aronson-Tsfati for providing this document.

Tłumaczenie:

Księga pamięci dedykowana społeczności anihilowanej w czasie Holokaustu

Opublikowane przez *Stowarzyszenie Ocalonych z Olkusza* w Izraelu

Edytor: Zvi Yashiv

Tel Aviv, 1972

Przedmowa

Z lekkim opóźnieniem spowodowanym okolicznościami, na które nie mieliśmy wpływu, przekazujemy teraz ocalałym z Olkusza i okolic, a także wszystkim zainteresowanym, tę **Księgę Pamięci** poświęconą naszemu miastu, w którym dorastaliśmy, zdobywaliśmy wykształcenie i przeżyliśmy swoje życie — miastu, które zostało zniszczone na początku lat 40.

Publikując tę książkę, spełniamy święty obowiązek wobec mieszkańców Olkusza — tych, którzy od dawna są w tym kraju (Izraelu), tych, którzy przybyli tu przed Zagładą w falach aliji pionierów (*halucim*), nielicznych, którzy ocalili z Holokaustu cudem i przypadkiem i są dziś z nami, a zwłaszcza wobec męczenników, którzy zostali zamordowani w samym Olkuszu, w obozach, podczas marszów i transportów oraz w walce z nazistowskim katem. Wiemy, że społeczność ocalałych z Olkusza z niecierpliwością oczekiwała na publikację tej książki — i wreszcie nadszedł ten dzień.

Zebraliśmy wszystkie materiały dokumentalne, jakie udało się odnaleźć. Niektórzy z nas spisali wszystko, co pamiętali o Olkuszu i jego świetności — gdy tętnił jeszcze życiem żydowskim. Zgromadziliśmy również wszystko, co napisano o Olkuszu w czasie Holokaustu, gdy toczyła się dramatyczna walka o przetrwanie, o zachowanie żydowskiej godności w obliczu prób unicestwienia, zniszczenia, upokorzenia i odczłowieczenia ze strony nazistów.

Ta walka znajduje wyraz we wspomnieniach autorów zamieszczonych w tej książce. Choć nie wszyscy z nich potrafią pięknie przelać swoje doświadczenia na papier, to jednak ich świadectwa dają prawdziwy obraz grozy tamtych dni.

Na stronach tej książki wracają wspomnienia dni przed holocaustem, aby ocalić od zapomnienia elementy żydowskiego życia z dni wypełnionych aspiracjami do niezależności, do odnowy i do odrodzenia. Te dni powinny być zapamiętane na wieczność.

Komisja dziękuje wszystkim, którzy mieli wkład w powstanie tej książki pamięci.

Mamy nadzieję, że ocaleni z Ołkusza, członkowie ich rodzin, i wszyscy inni znajdą w tej książce prawdziwy obraz życia miasta w naszej pamięci, dopóki żyjemy na tej ziemi, niepokieszeni.

Wszystko, co zrobiliśmy, to rzucenie światła na różne aspekty historii Ołkusza. Jeśli błędnie przedstawiliśmy jakkolwiek fakt, z pewnością nam to wybaczą.

Stowarzyszenie Ocalałych z Ołkusza w Izraelu

Komisja:

Eliezer Goldberg – przewodniczący

Mordechai Sh'chory – sekretarz

Yehuda Drori – skarbnik

Zalman Rosenfel

Pinchas Gleitman

Shimon Friedman

Yehuda Ya'akobovitch

David Weitzman

Pani R. Drory

Menachem Rosenbaum

Wielkie dzięki dla Elyse Aronson-Tsfati ze dostarczenie tego dokumentu.